



# ORTODONTİ TARİHÇESİ

*Prof. Dr. M. Okan Akçam*

## **Tarih:**

- ' İnsanlık hayatının zaman içindeki akışı '
- ' Geçmişin, yazılı belgelere dayanılarak bilinen kısmı '

## **Örnek:**

Sosyal tarih, Siyasal tarih, Bilimsel tarih, Sanatsal tarih...

## **Tarihçe:**

Tarih'in özetlenmiş hali



## I. Dönem:

---

- \* Dişlere verilen değer Mezopotamya'da **Hamurabi kanunlarında** ve eski Mısır hiyerogliflerinde görülmüştür.
- \* **(M.Ö 2637)** Çin'de ilk ağız ve diş hastalıkları kitabı yazıldı.

MÖ 400-300 Hippocrates ve Aristotile dönemi.





(M.Ö 25-M.S 50) Eski Yunan-Roma döneminde **Celsus**'un eserinde ortodonti ile ilgili kayıtlara rastlanmıştır.

Celsus **parmak basıncı ile dişlerin** konumlarının düzelebileceğini bildirmiştir.





---

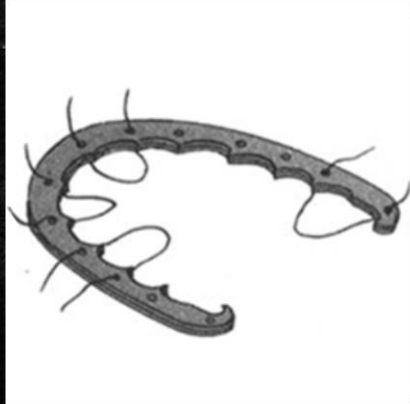
Tutankhamen

D D Y



Dişlerin hareket ettirilebileceği fikri oldukça eskidir.

M.S. 625 yılında **Paulus Aegineta** fazla dişlerin diş kavis şeklini bozabileceğini ve bu durumun **diş çekimi** ile düzeltilebileceğini söylemiştir.



Æ G I N E T A .

\* (M.S 930-994) Ali Bin Abbas, **artı dişlerin** diş dizisini bozduğunu ve çekilmesi gereğini bildirdi.

\* İbni Sina, diş hekimliği konularına eğilmiştir.

\* Ebu Kasım, çapraşıklıkta törpülemeyi önerdi.



## **II. Dönem:**

---

**XI - XV.** yüzyıl durgunluk dönemidir.

# SABUNCUOĞLU ŞEREFEDDİN



“...zira, diş bir lâtif nesnedir ki,  
çekicek (çekilirse) yerine diş bitmez (çıkamaz)”.

Şerefeddin Sabuncuoğlu (1465)



Fatih Sultan Mehmet döneminin en ünlü hekim ve cerrahlarından olan Sabuncuoğlu Şerefeddin **1386** yılında Amasya' da doğmuştur.



صُورَةَ طَبِيبٍ  
وَشَكْلِ التَّ  
وَصُورَةَ عَلِيٍّ  
بُونَلَرْدُر

Sabuncuoğlu Şerefeddin cerrahi konusunda üç önemli eser yazmıştır.

En önemli eseri, "**Kitab-ı Cerrahiye-i al Haniye**"dir.

Konularını minyatürlerle anlatmış ve Fatih Sultan Mehmet'e ithaf edilmiştir.



Sabuncuoğlu Şerefeddin'in en 6nemli 6zelliklerinden biri deđiŐik **deneyle**ri 7eŐitli hayvanlar 6zerinde yaparak bilimsel sonu7lar elde etmesidir.



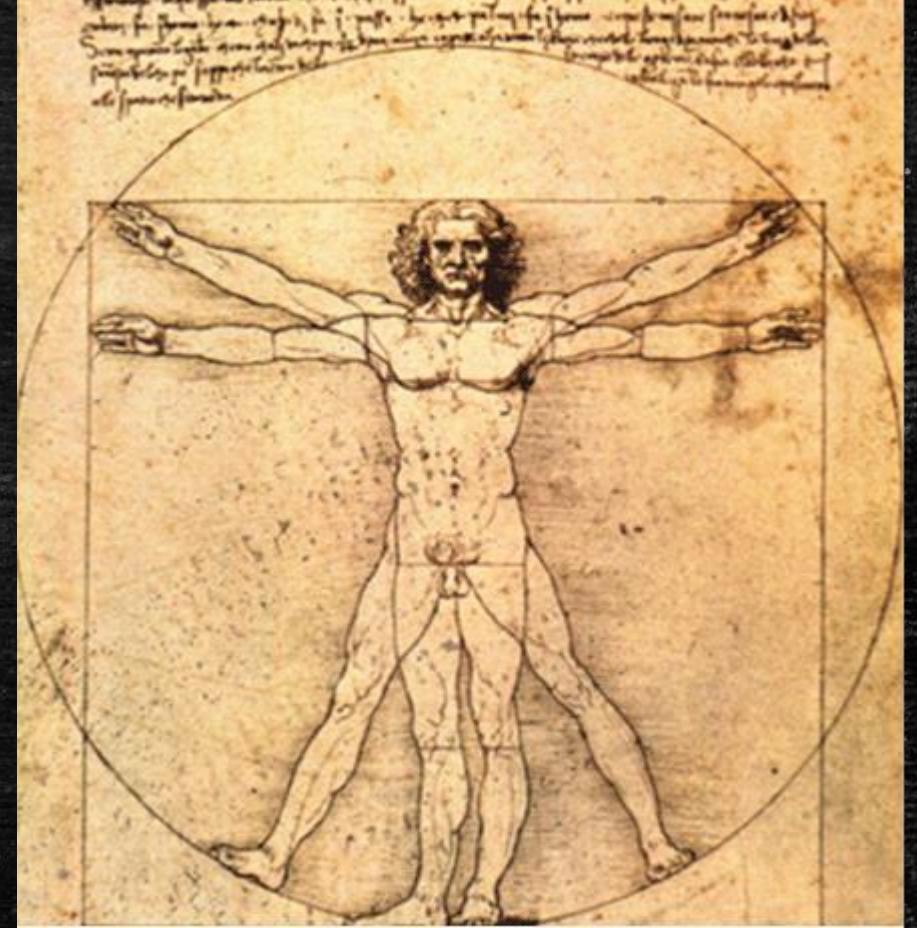
## Diş hekimliği çalışmaları:

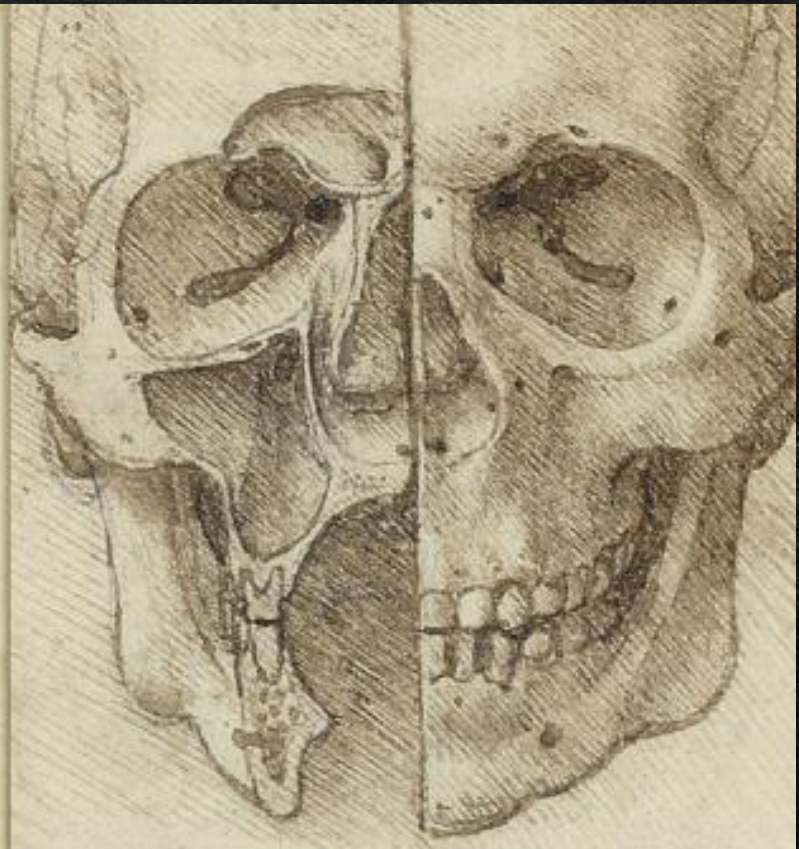
- Dudak damak yarıkları
- İnsizyon ve eksizyon
- Diş kökü ve alveol çıkarılması
- Diş taşı eliminasyonu
- Abse tedavileri



# Leonardo da Vinci (1452-1519)

- Rönesans ile birlikte Leonardo da Vinci'nin çizimleri incelendiğinde, vücut oranları hakkında detaylı çalışmalar yaptığı ve
- **dudak, diş ilişkisi, yüz oranları ve dişlerin birbirleriyle olan büyüklük ilişkisi gibi** detayları resimlerinde kullandığı görülmektedir.
- Kendisinin ortaya koyduğu orantısal ilişkiler, bugün tüm dünyada kullanılan **'Altın Oran'** (Divine proportion) olarak bilinmektedir.





### III. Dönem:

\* **1530** yılı: Almanya'da ilk diş hekimliği kitabı yazıldı. (yazarı bilinmiyor).

Bu kitapta **ortodonti** konuları da yer alıyordu.

Es pflege sich oft zu begeben das den Kindern nach syben Jaren/wenn die zehen beginnen auß zufalle/andere zene wachsen neben den xhenigen die do aufffallen sölden / derhalben sal man den alden ganz der aufffallen sal neben welche der newe erscheynet von dem ganz fleische wol reinigen vund offte wackeln/ also lange bas er sich lech außziehen / darnach sal man den newen alle tage an den orth do der forige gestanden hat drucken/vund lencken/also lange bas er ahn den rechten orth do der forige gestanden hat konnen/vnd den andern gleich werde/Denn wenn mans vor sichet so bleibet der alde stehen vnd wirdt schwarz / der Junge verhindert das er nicht sein gerade kan gewachsen/ vñ darnach mit keinerley weise an seinen rechten orth gebracht werden.

Artzhei Buchlein

\* 1728 yılı: Pierre Fauchard 'Le Chirurgien Dentiste' adlı kitabı yayınladı.

Bu kitapta ortodonti konuları yer alıyordu. Yazar tedavi ettiği 12 vakayı sunmuştur.



Des. Herrn PIERRE FAUCHARD

Französischer

**Sahn=Arzt,**

Oder Tractat

**Von den Sähnen:**

Worinnen die Mittel,

selbige sauber und gesund zu erhalten, sie schöner zu machen, die verlohrt wieder zu ersetzen, und die ungesund, wie auch die Krankheiten des Zahnfleisches, und die Zufälle, welche anderen nahe bey den Zähnen liegenden Theilen zustossen können, zu heilen, gelehret werden;

Samt Observationen und Betrachtungen über viele besondere Fälle;

Mit vierzig Kupfer-Tafeln ausgezieret.

Mit einer Vorrede

Herrn D. Augustini Buddei,

Königl. Hof-Raths und Leib-Medici, des Ober-Collegii Medici Assessoris, Directoris classis Physico-Medicæ bey der Königl. Societät der Wissenschaften/ Professoris Anatomiz und Physices bey dem Collegio Medico-Chirurgico, wie auch der Römisch. Kaiserl. Academie Mitgliedes.

Der Erste Theil.

W E R T H,

Zu finden bey Joh. Andreas Rüdigers. 1733.

Le Chirurgien Dentiste



Des Herrn PIERRE FAUCHARD  
 Französischer  
**Zahn=Arzt,**  
 Oder Tractat  
**Von den Zähnen:**

Worinnen die Mittel  
 selbige sauber und gesund zu erhalten, sie schöner  
 zu machen, die verlohrne wieder zu ersetzen, und  
 die ungesundn, wie auch die Krankheiten des  
 Zahnfleisches, und die Zufälle, welche adolten  
 nahe bey den Zähnen liegendes Theilen  
 zustoßen können, zu heilen, gelehret  
 werden;

Samt Observationen und Betrachtungen  
 über viele besondere Fälle;  
 Mit vierzig Kupffer-Tafeln ausgezieret.  
 Mit einer Vorrede

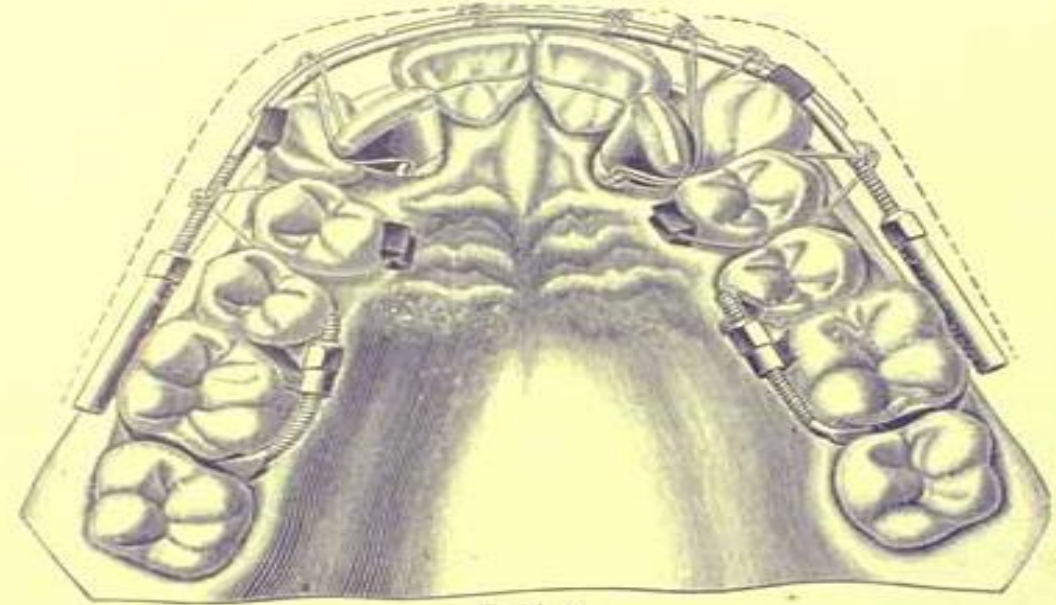
Herrn D. Augustini Buddei,  
 Königl. Hof-Raths und Leib-Medici, des Oberr  
 Collegii Medici Aulicis, Directoris classis Physico-  
 Medice bey der Königl. Societät der Wissenschaften, Pro-  
 fessoris Anatomie und Physices bey dem Collegio Me-  
 dico-Chirurgico, wie auch der Kaiserl. Kaiserl.  
 Academie Wärtlicher.

Der Erste Theil.

W E I L E R,  
 Zu finden bey Joh. Andreas Käßlern. 1732.

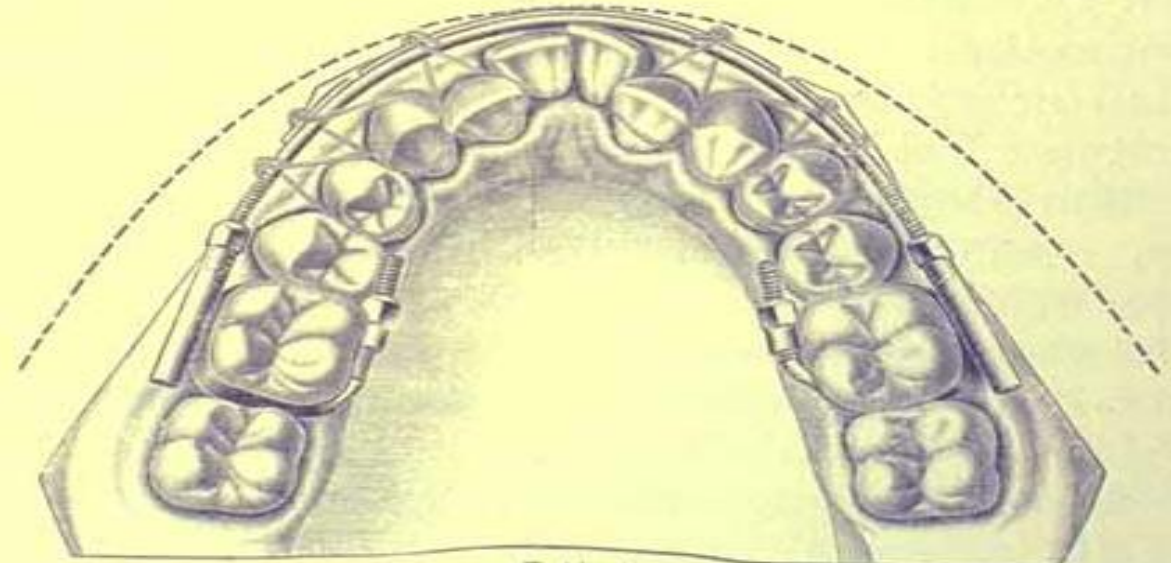
\* 1728, Bandallete ilk ekspansiyon arkını tanıttı.

Fig. 202.



E. H. A.

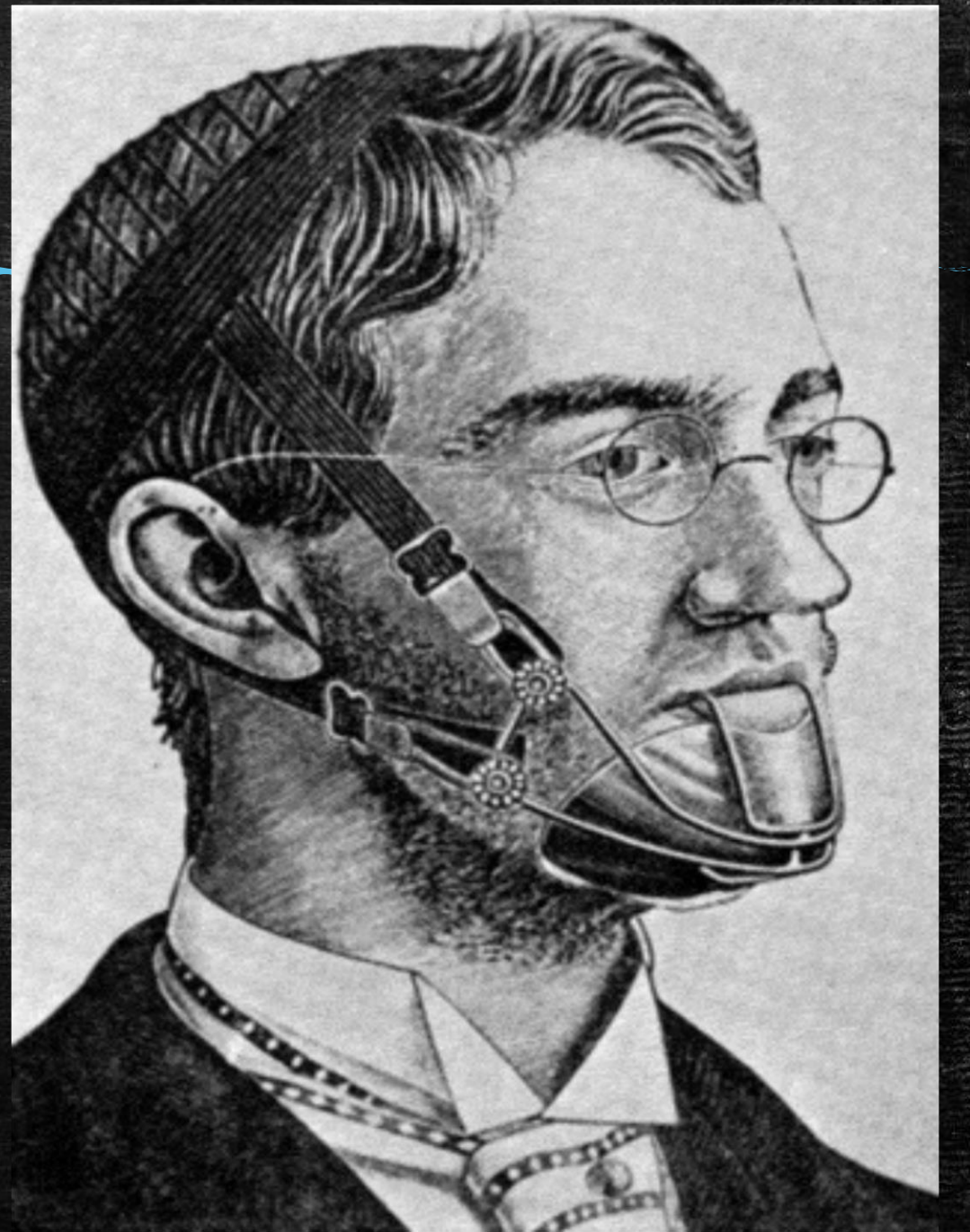
Fig. 203.

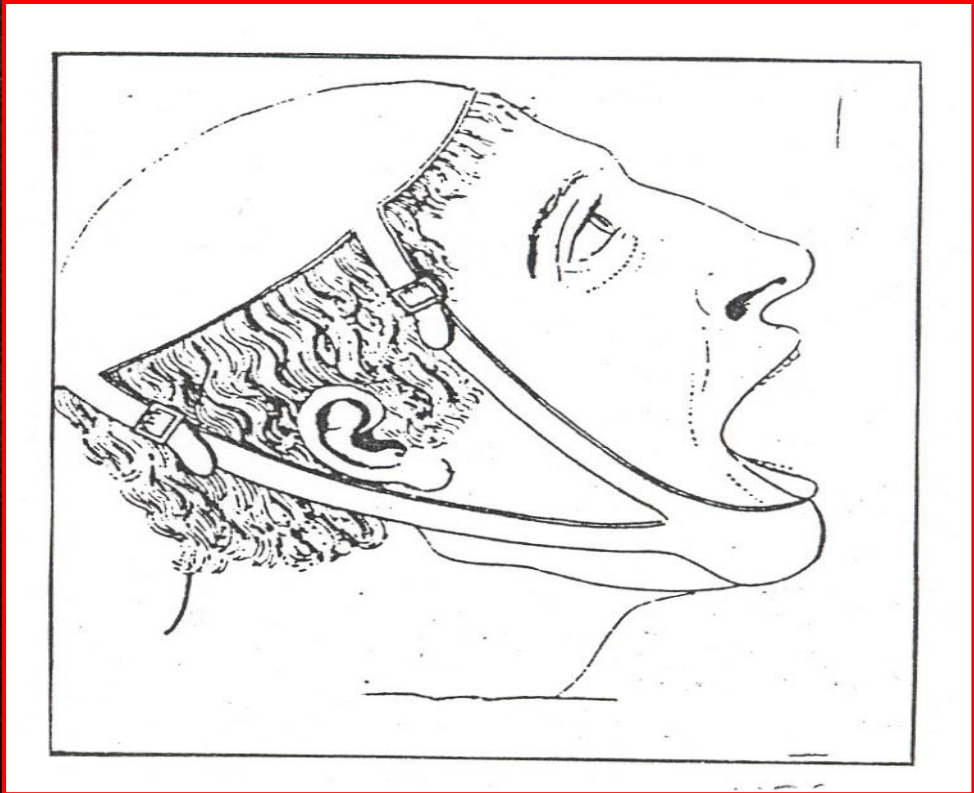
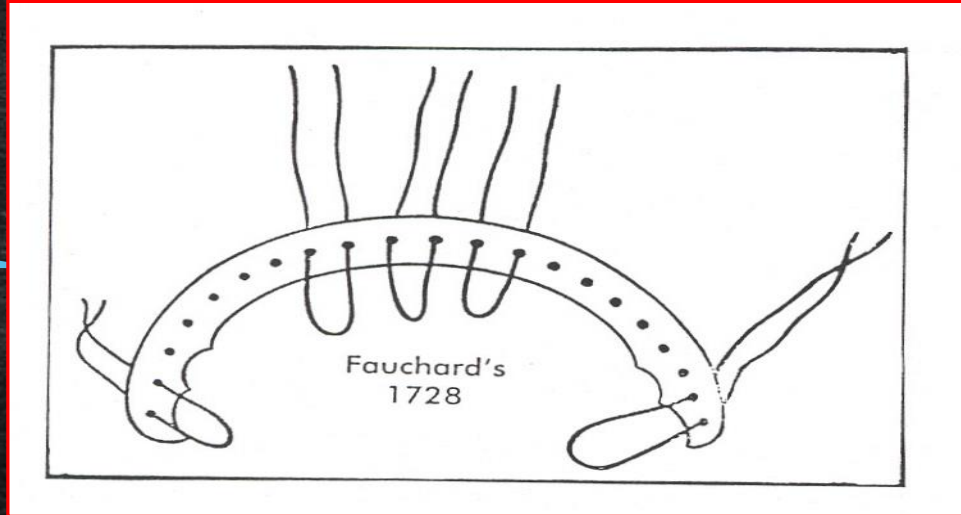


E. H. A.

- 
- \* (1702-1748) A.Bunon, seri çekimi tanımladı.
  - \* 1803 yılında J.Fox, çenelik kullandı.
  - \* 1887 yılında E.Angle, dental sınıflamayı yaptı.

**1800** yılı başları, chin cap





# Hapsburg hanedani





## **IV. Dönem:**

---

\* **1850**'li yıllarda Ortodonti ayrı bir diş hekimliği branşı oldu. Farklı tedavi yöntemleri ve ekoller oluştu.

\* **1870** yılında **Magill Erie** dental simanı buldu.

Bu buluş **sabit ortodontik tedavinin** gelişmesine yardımcı oldu.

## *Ortodontide Amerikan Ekolü*

---

Edward H. Angle (1855-1930)

Modern ortodontinin kurucusu 1887' de Minnesota'da ortodonti eğitimi aldı.

1900 yılında 'Angle School of Orthodontia' yı kurdu.



Angle döneminde aygıtlar iyice gelişti.

Ark telleri, bantlar, ekstra oral kuvvetler uygulandı (Kingsley 1829-1913) .

Angle kendi standart tekniğini geliştirdi.





Dr. Edward H. Angle's  
**CHIN RETRACTOR.**

*Used with Traction Bar.*

---

The S. S. White Dental Mfg. Co.,  
Philadelphia, New York, Boston, Chicago,  
Providence, R.I., Rochester, Berlin,  
London & Paris, St. Petersburg.



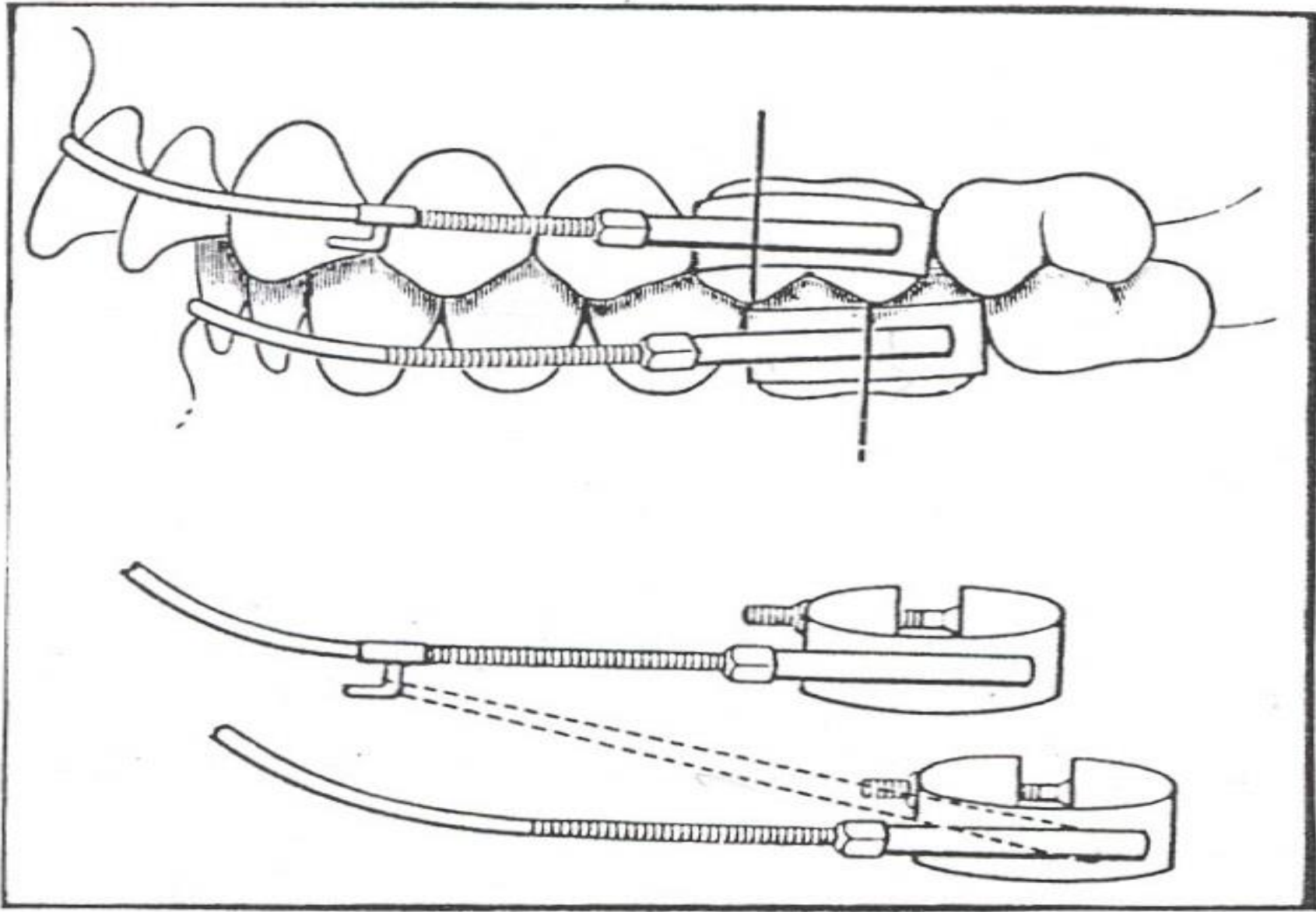
Edward H. Angle'ın ofisi

\* 1846 yılında Tucker kauçuk elastikleri buldu.

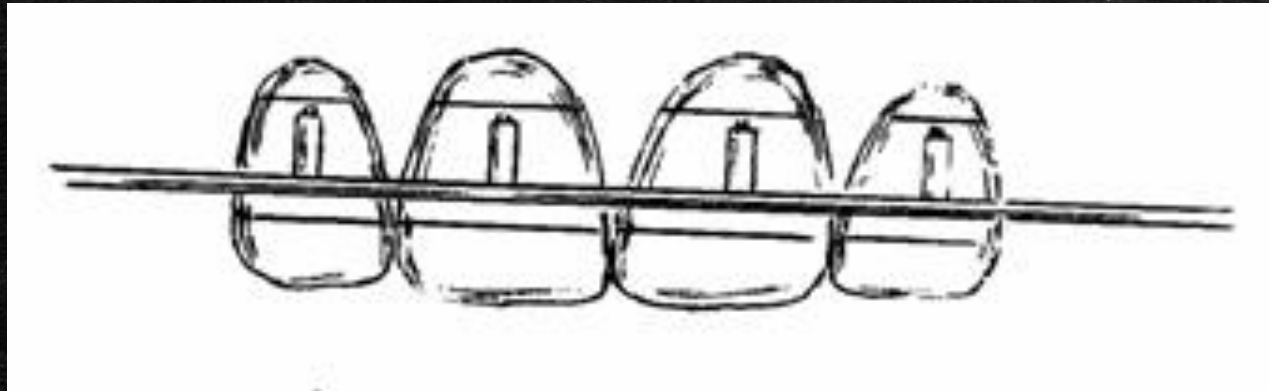
\* Baker ve Case bu elastikleri

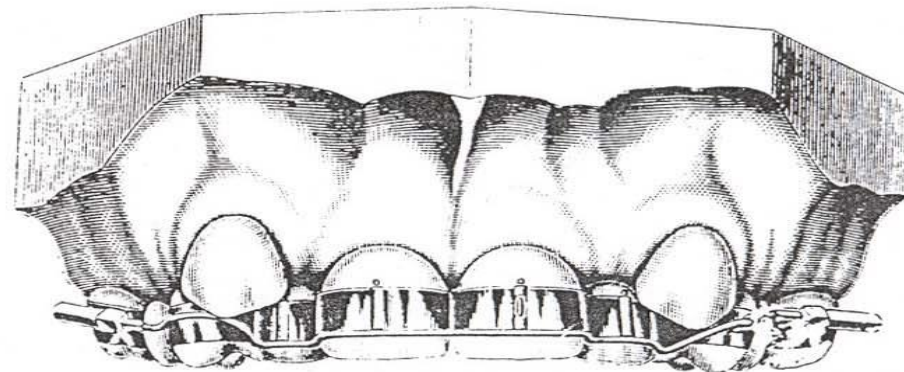
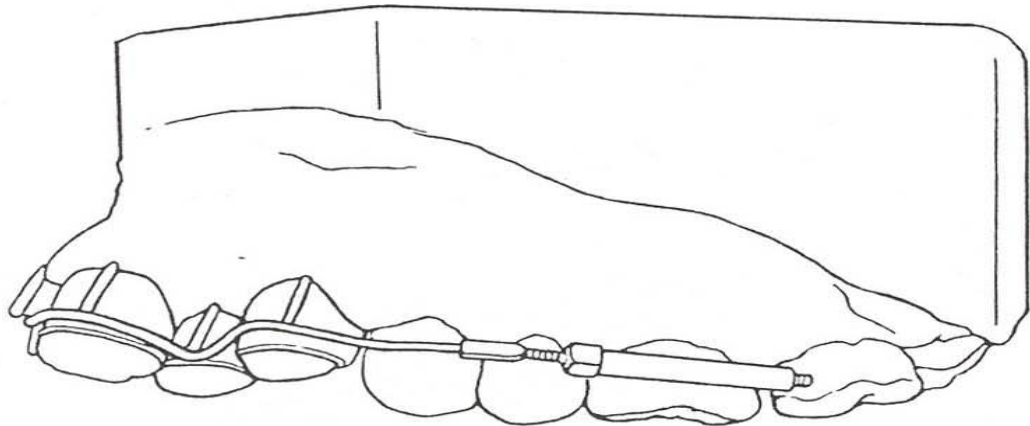
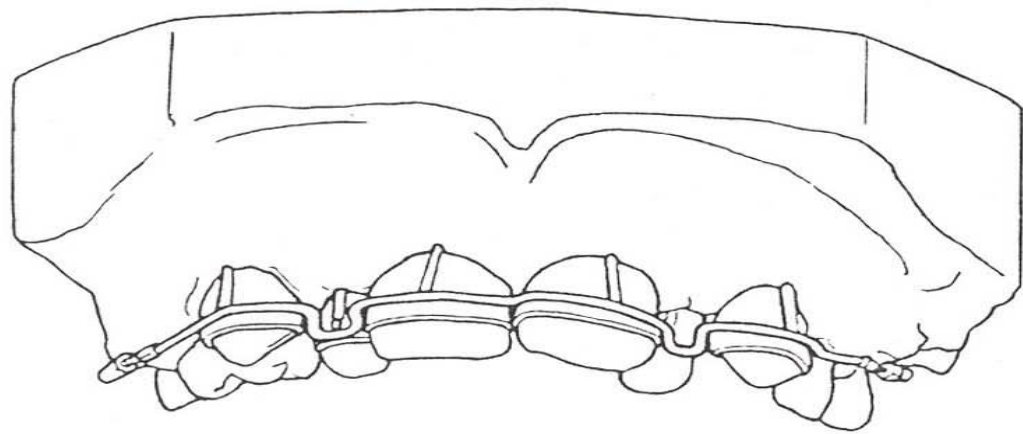
intermaksiller ankraj/kuvvet için  
kullandılar. (Baker ankrajı)





\* Kök hareketleri için pin-tube aygıtı kullanıldı.





E.H.A.

---

\* 1915 Ribbon ark mekaniği (ilk braket sistemi) kullanıldı.

Braketler pin ile arka bağlanıp serbest eğilme hareketi sağlandı.

•**Edgewise mekaniği**: Braket yarığı horizontal düzleme kaydırıldı ve vestibülde yer aldı. Braketler ark teline ligatür teli ile bağlandı.

•Köşeli arklar ile **tork** hareketi sağlandı.

\* Angle, C.H.Tweed'e edge-wise tekniği öğretti ve yaymasını istedi.

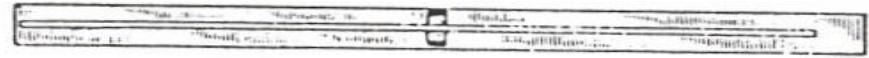




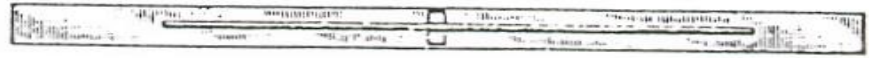
A



B



C



D



A



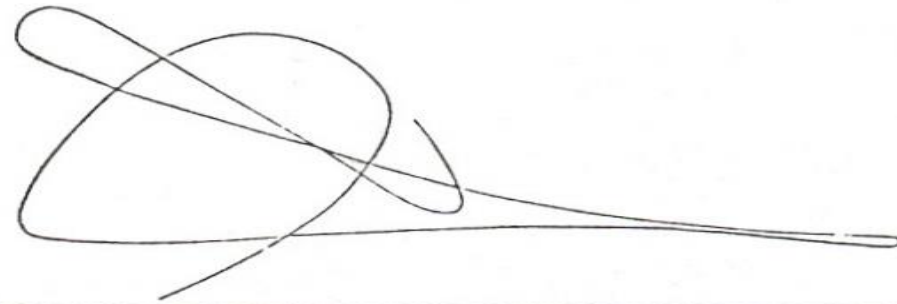
B



E

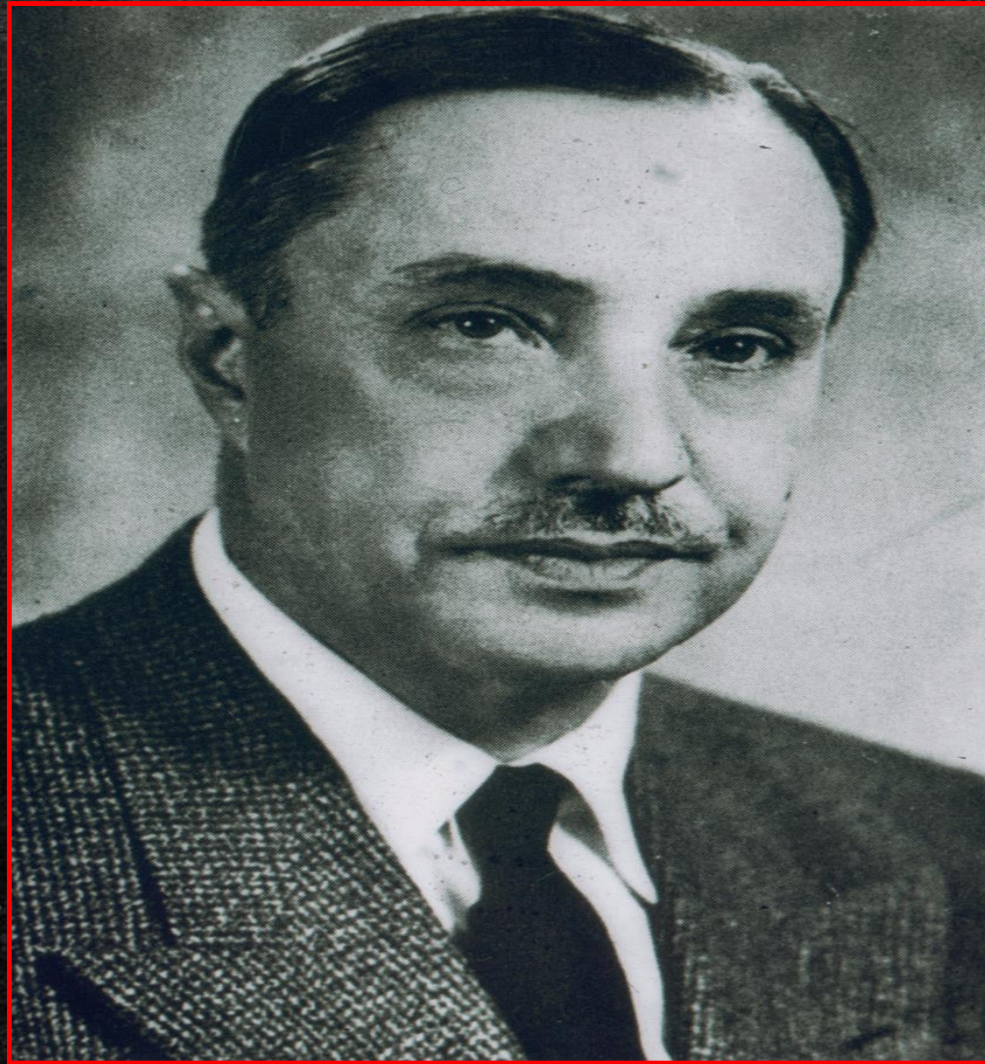


G



F

## Begg Tekniğinin Gelişimi



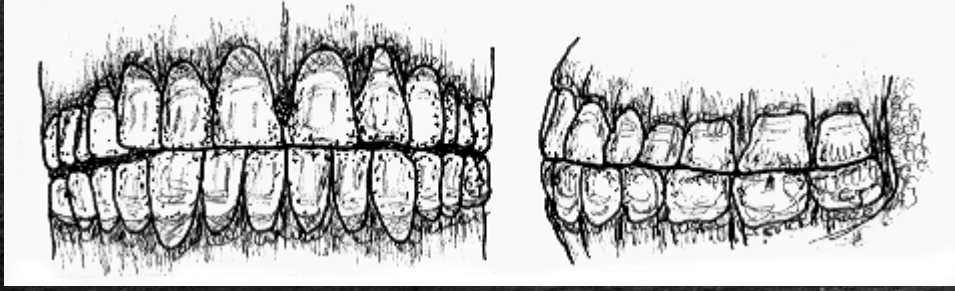
R. Begg

## *Begg Tekniğinin Gelişimi:*

---

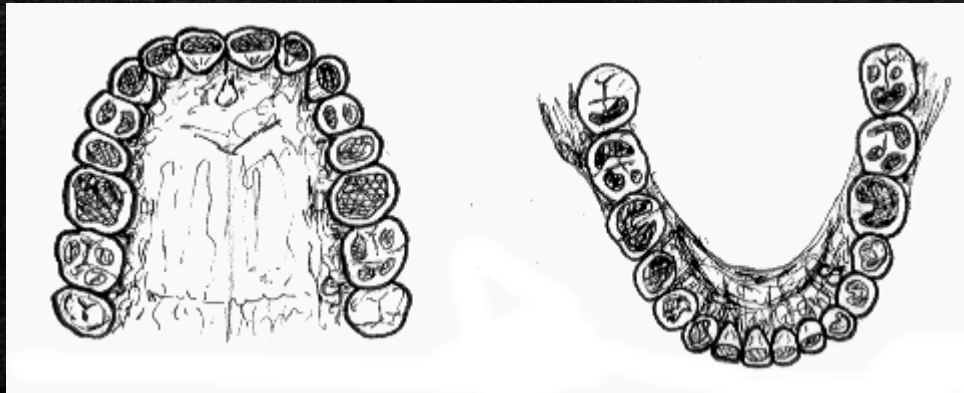
**R. Begg** Angle'ın 2 yıl öğrencisi olmuştur. Angle ile Edge-wise tekniği uygulamış ve ülkesi Avustralya'ya dönmüştür.

Aşırı çapraşıklık vakalarında çekim yapılmamasına karşı çıkmıştır.



## Aşınmalı okluzyon teorisi

Dinamik / fizyolojik /  
fonksiyonel okluzyon



## *Hareketli Aygıtlar:*

**Aktif plaklar:** Bünyesindeki mekanizma kuvvetinden yararlanır.

**Aktivatörler:** Muskuler kuvvetlerden (fonksiyonel aygıtlar) yararlanır.

Aktif plaklar Angle'ın sabit tekniklerinin gölgesinde kalmıştır.(Hawley plağı hariç)

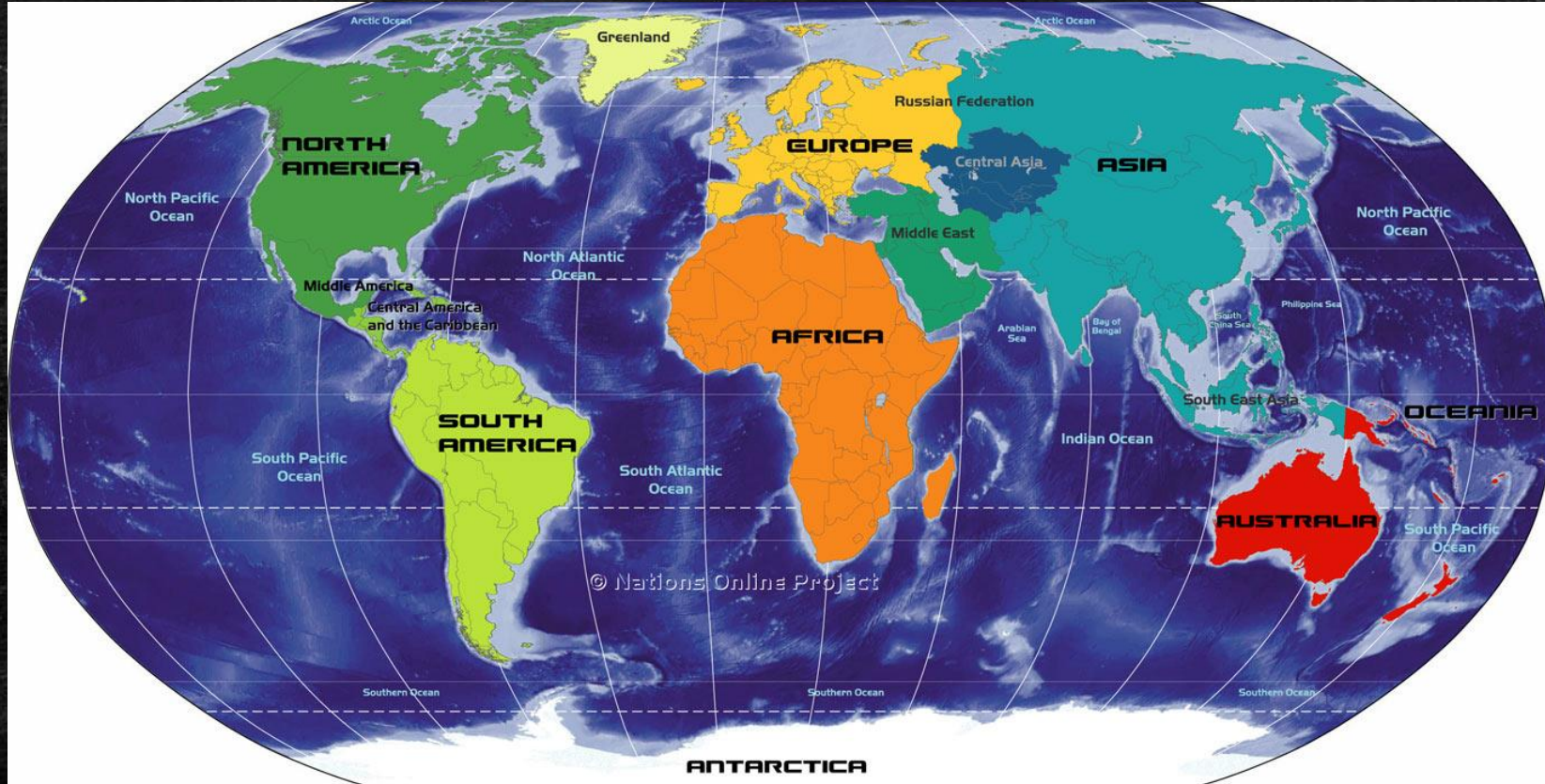
**Sonuç:** Avrupa hareketli / fonksiyonel aygıt  
Amerika sabit aygıt (1920-1965) ile çalışmıştır.

## Fonksiyonel / Ortognatik Aygıtlar:

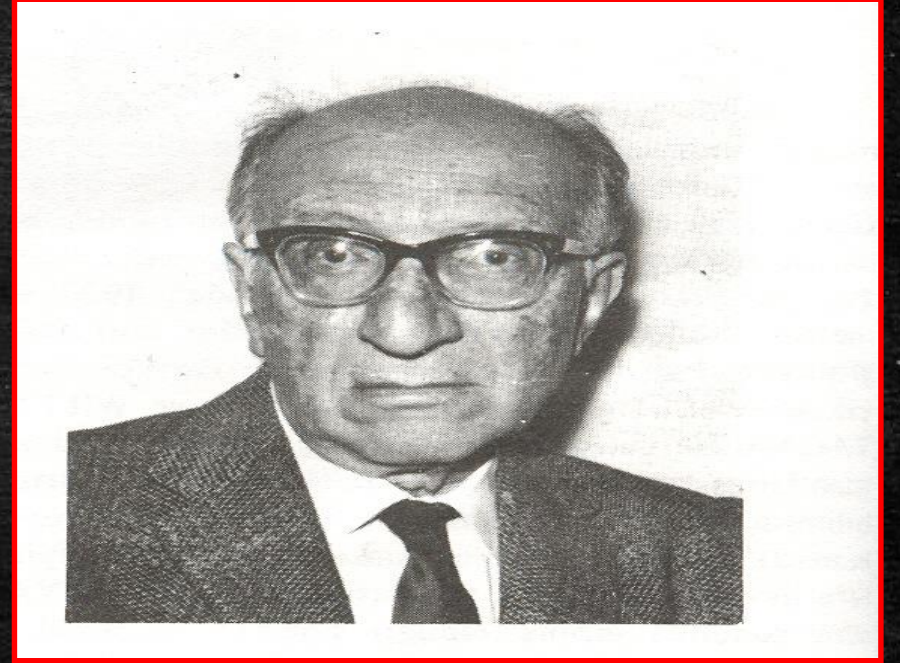
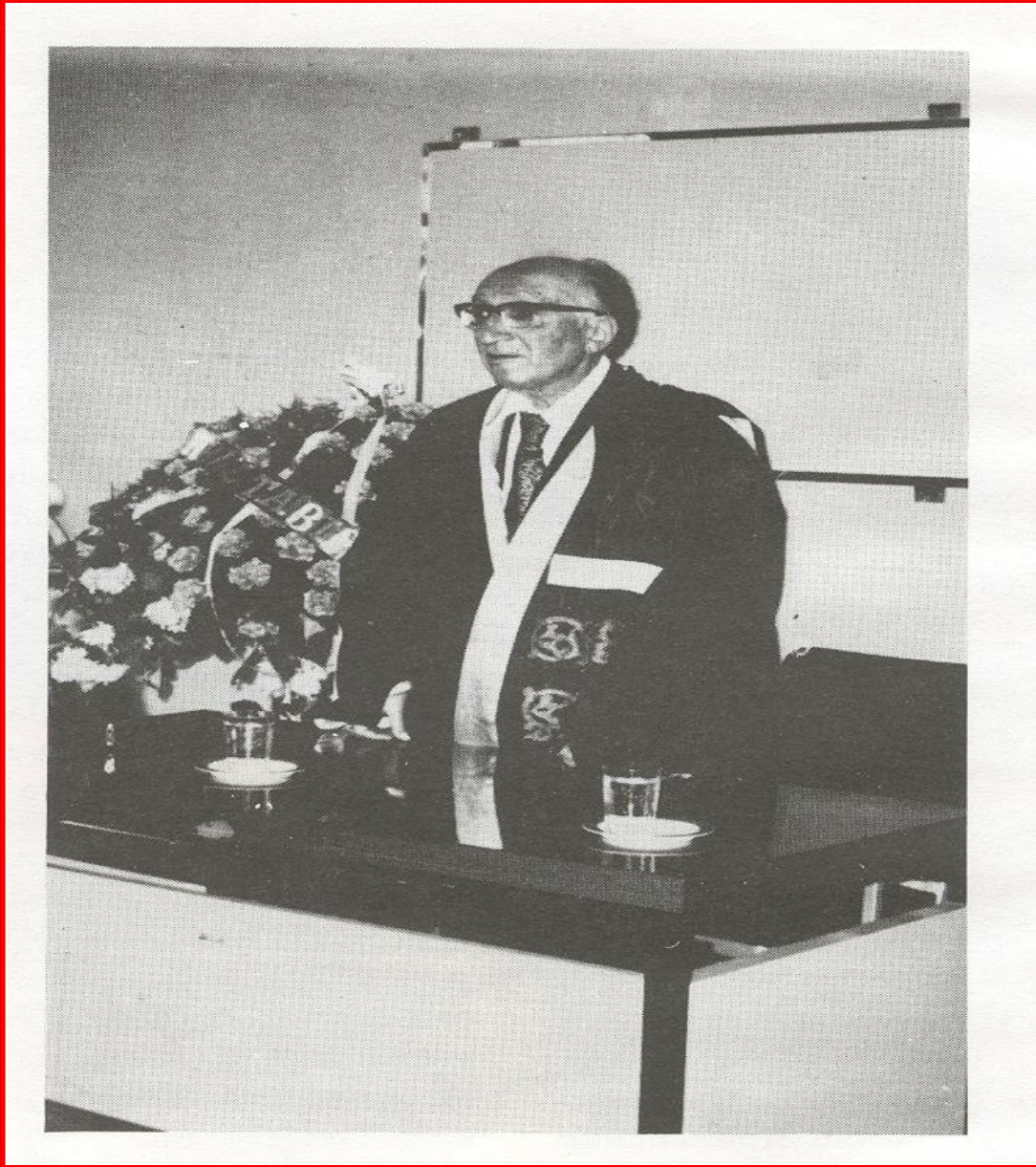
---

- 1- Norman W Kingsley (1879)  
Mandibulayı ilk öne alan aygıtı oluşturdu.
- 2- Pierre Robin (1902)  
Kasların aktivitesini yeniden düzenleyen monoblok aygıtını geliştirdi. Bu aygıt monobloğun ilk nüvesidir.
- 3- Alfred Rogers  
Miyofonksiyonel tedavinin öncüsüdür.
- 4- Viggo Andresen (1920)  
P. Robin'den habersiz olarak monobloğu uygulamıştır. Monoblok fonksiyon düzenleyici bir aygıttır.

1950 – Amerika’da Harvold fonksiyonel aytıtlara ilgi duydu.



# Türkiye'de Ortodonti



**Prof. Dr. Orhan Abdullah OKYAY**

1928 yılından sonra tanınmaya başladı.

---

1933 **Orhan Abdullah Okyay** öncülüğünde ortodonti eğitimi başladı.

Biyografi: Orhan Abdullah Okyay

1898'de doğdu.

İlk ve orta öğrenimi Galatasaray Lisesi

1924 İstanbul Üniversitesi Tıp Fak. Diştababeti şubesi

Fransa'da ortodonti eğitimi aldı.

1933 Ortodonti konuları ders programlarında  
yer aldı(Kantrowicz-Okyay). Klinik ve  
laboratuar çalışmaları başladı.

1948 Ortodonti bağımsız bir kürsü oldu.

Prof.Okyay, 1974 yılına kadar ortodonti  
kürsüsü başkanlığı yaptı.

Türk ortodontisine hizmet veren değerli bilim  
adamlarını yetiştirdi 1975 yılında vefat  
etti.





**Prof. Dr. Filiz PERKÜN**

## **Prof. Dr. Filiz PERKÜN**

---

1927 'de doğdu.

1950 'de İst. Üniv. Diş Hek. Okulundan mezun oldu.

Cenevre Üniv. Diş Hekimliği enstitüsünde  
ortodonti

doktorasını tamamladı.

1954 İst. Üniv. Diş Hek. Okulu ortodonti kürsüsünde  
Prof. Okyay'la çalışmaya başladı.

1957 'de Üniversite doçenti ünvanını aldı

1964 'de Üniversite profesörlüğüne yükseltildi.

---

1973 'de Prof.Dr.Okyay'ın emekliliğinden sonra kürsü başkanı oldu.

1979 'da erken yaşta üniversiteden ayrıldı.

2004 yılına kadar mesleğini uyguladı.

Akademik hizmeti sırasında 4 kitap yayınladı.

Pek çok makale ve tebliğ yayınladı.



**Doç. Dr. Oğuz BAZ**  
**(1904 – 1981)**

## Doç. Dr. Oğuz BAZ

---

1904 yılında doğmuştur.

1934 İst. Üniv. Tıp Fak. Diş Tababeti Şubesi

1935 'Diş Hastalıkları ve Ameliyeleri' ders asistanı

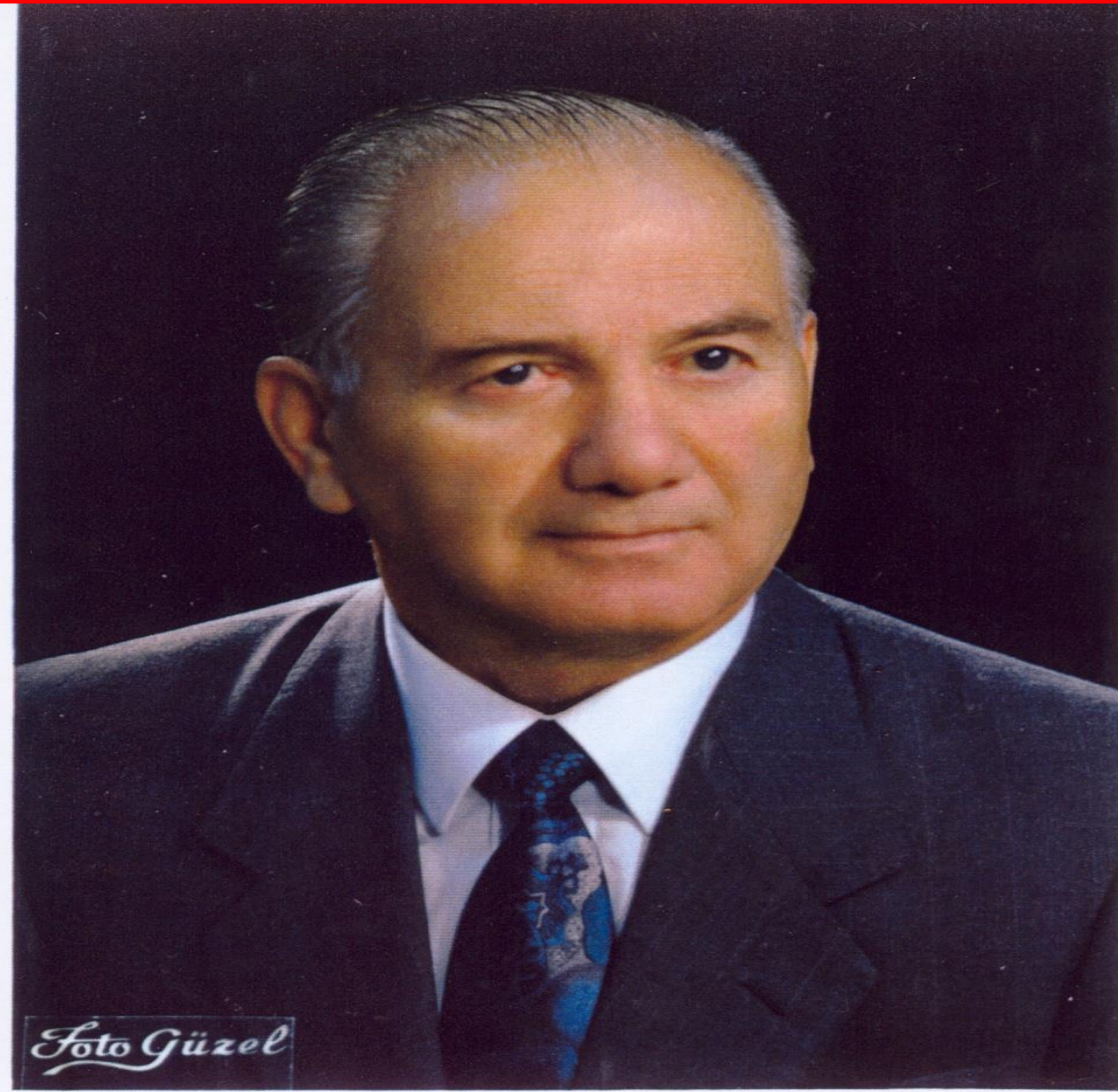
1942 Afganistan hükümeti daveti ile 6 yıl Afganistan'da  
uzman hekimlik yaptı

1952 Ortodonti asistanlığı yaptı

1954 Ortodonti doktoru ünvanı aldı

1958 Ortodonti doçenti ünvanı aldı

1981 yılında vefat etti.



**Prof. Dr. Nurettin GÜNAY**  
**(1924 - 1998)**

## *Prof.Dr. Nurettin GÜNAY*

---

1924 yılında doğmuştur.

1945 İst. Üniv. Diş Hek. Okulu

1949 yılında mezun oldu (askeri öğrenci)

1957 yılında doktora eğitimine başladı

1960 Ortodonti doktoru ( Prof. Dr. Okyay danışmanlığında)

1964 Ankara Üniv. Diş Hek. Yüksek okulu ortodonti kürsüsü kurucusu

1967 Ortodontide üniversite doçenti ünvanını aldı

1975 Üniversite profesörü ünvanını aldı

1964 -1982 Kürsü başkanlığı görevini yaptı

1998 vefat etti.